

BAHAWALPUR

Wizerunek postaci przedstawionej na znaczku pocztowym oraz waluta (anna) kieruje nas w stronę Indii.

Aby znaleźć Bahawalpur rzeczywiście trzeba skierować się do Azji, w rejon pogranicza indyjsko-pakistańskiego. Dzisiaj Bahawalpur stanowi tylko część prowincji Pendżab ale dawniej było to niezależne, muzułmańskie księstwo.

Nazwa Pendżab oznacza „Kraję Pięciu Rzek” i wywodzi się z języka perskiego,

gdzie *panj* oznacza „pięć”, a *āb* – „woda”. Pięć rzek Pendżabu to rzeki dorzecza Indusu: Bjas, Čanab, Dźhelam, Rawi i Satleż.

Historyczna kraina Pendżab rozciąga się wzdłuż granicy indyjsko-pakistańskiej. Dawniej stanowiła zwartą całość, obecnie podzielona jest między dwa państwa. Indyjski stan Pendżab (w północnej części Indii) zajmuje powierzchnię 50,4 tys. km² i w 2000 roku mieszkało tam 24,3 milionów ludzi. Stolicą indyjskiego Pendżabu jest Czandigarh. Pakistańska prowincja Pendżab jest czterokrotnie większa (powierzchnia 205,3 tys. km²) a w 1998 roku mieszkało tam 72,6 mln. Ludzi. Stolicą pakistańskiego Pendżabu jest miasto Lahaur (Lahore).

Państwo Bahawalpur, położone na południu Pendżabu, na obszarze dzisiejszego Pakistanu, utworzono w 1690 roku. Miasto Bahawalpur zostało założone w 1748 roku przez nawaba (nababa, jak nazywa się muzułmańskiego księcia w Indiach) - Bahawala Khana I po migracji do tego regionu z Shikarpur w sąsiedniej prowincji Sindh. Miasto Bahawalpur zastąpiło Derawar jako stolicę klanu. Miasto kwitło jako punkt handlowy na szlakach przebiegających między Afganistanem a środkowymi Indiami. Do końca XVIII wieku trwały jednak walki z potężnym Imperium Durrani – afgańskim, historycznym państwem, którego terytorium obejmowało duży obszar współczesnego Afganistanu oraz Pakistanu, a nawet część wschodniego Iranu i zachodnich Indii. Rządząca rodzina Bahawalpur musiała schronić się w Forcie Derawar, gdzie skutecznie odpierano ataki przeciwnika. W końcu po opłaceniu hołdu Bahawal Khan przywrócił kontrolę nad Bahawalpurem. Księstwo Bahawalpur zostało odnowione w 1802 roku przez nawaba Mohammada Bahawala Khana II, który po rozpadzie Imperium Durrani osiadł w mieście Bahawalpur i tam ustanowił swoją stolicę.

Pod koniec XVIII wieku w Pendżabie powstało Państwo Sikhów, które zbrojnie opanowało cały, bardzo rozległy region. Muzułmanie uchodzący przed Sikhami szukali schronienia w Bahawalpurze. W 1807 roku Sikhowie ostatecznie wycofali oblężenie księstwa pozostawiając je w końcu w spokoju. Bahawalpur oferował przybyszom stabilność i dlatego miasto stało się schronieniem dla uciekinierów z innych regionów.

Licznie napływali do niego również uczeni religijni uciekający przed konsolidacją władzy Sikhów w Pendżabie. W obawie przed możliwą inwazją Imperium Sikhów nawab Mohamad Bahawal Khan III, w dniu 22 lutego 1833 roku, podpisał Traktat z Brytyjczykami, którzy gwarantowali w nim niezależność i autonomię Bahawalpuru jako państwa książęcego. Brytyjczykom traktat ten gwarantował z kolei bezpieczną południową granicę podczas ich inwazji skierowanej na północ, na imperium Sikhów. Państwo Sikhów przyjęło brytyjski protektorat dopiero po przegranej wojnie w 1849 roku, jako ostatni z podbitych regionów Indii.

Muzułmańskie księstwo Bahawalpuru, pozostające pod brytyjskim protektoratem od 1833 roku, obejmowało obszar 45.911 km². Stolicą księstwa było miasto Bahawalpur, leżące nad rzeką Satledź (Sutlej - dopływ Indusu), liczące wtedy około 20 tysięcy mieszkańców.

Kiedy w 1833 roku rzeki Sutlej (Satledź) i Indus zostały otwarte dla żeglugi, umożliwiły szerszy dostęp towarów do Bahawalpur. W 1845 roku nowo otwarte szlaki handlowe prowadzące do Delhi przywróciły znaczenie Bahawalpuru jako ważnego centrum handlowego. Pod koniec XIX wieku miasto znane było jako ośrodek produkcji wyrobów z jedwabiu i bawełny. Ponoć jedwab z tego miasta był wyższej jakości niż jedwabne produkty z Benares i Amritsaru.

Po 1866 roku znacznie zwiększyły się wpływy brytyjskie w państwie książęcym. W tym samym roku założono Bahawalpur's Sadiq Egerton College. W 1875 roku został ukończony Pałac Noor Mahal. W tym pałacu w 1887 roku nawab Bahawalpur oficjalnie świętował Złoty Jubileusz królowej Wiktorii. W 1878 roku otwarto most cesarski o długości 4285 stóp, jako jedyny przejazd kolejowy przez rzekę Sutlej. W 1898 roku w mieście powstały dwa szpitale, a w 1901 roku liczba mieszkańców miasta wynosiła 18 546 osób.

W 1925 roku został założony Islamski Uniwersytet Bahawalpur. W momencie wybuchu II wojny światowej w 1939 roku Nawab Bahawalpur był pierwszym władcą stanu książęcego, który zaoferował pełne wsparcie i zasoby tego państwa na rzecz działań wojennych brytyjskiej korony.

Sytuacja zmieniła się po wojnie. Po zlikwidowaniu zwierzchnictwa brytyjskiego w sierpniu 1947 roku księstwo miało do wyboru dwie drogi : mogło przyłączyć się do Indii lub do Pakistanu.

7 października 1947 roku miasto i książęcy stan Bahawalpur weszły w skład Pakistanu, jako autonomiczne księstwo, pozostające pod rządami nababa Sadiq Muhammada Khana Abbasi V Bahadura.

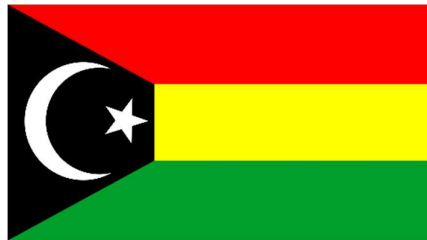
Okaże się, że był to już ostatni władca księstwa, ostatni Nawab z Bahawalpur. Nazywał się Sadeq Mohammad Khan V i jak można się zorientować porównując fotografię ze znaczkiem pocztowym pokazanym na pierwszej stronie, to właśnie ten tego władcę przedstawiono na znaczku wydrukowanym w 1948 roku.

Znaczki pokazane powyżej wydrukowano w 1949 roku z okazji jubileuszu 25-lecia panowania tego ostatniego księcia Bahawalpur.

Po uzyskaniu niepodległości mniejszościowe społeczności hinduskie i sikhijskie migrowały do Indii , podczas gdy muzułmańscy uchodźcy z Indii osiedlali się w mieście i okolicach.

Pierwsza flaga księstwa Bahawalpur obowiązująca w latach 1885-1945 . A to herb księstwa.

Po II wojnie światowej flaga zmieniła wygląd. Obowiązywała do roku 1955 – czyli do końca istnienia księstwa.

14 października 1955 roku księstwo zlikwidowano i włączono do prowincji Pendżab.
Dzisiaj miasto Bahawalpur liczy około 403,4 tys. mieszkańców.